

УДК 347.783.54

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.3.9>

О. В. Мельничук

кандидат історичних наук,
завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності
ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права»

Л. Л. Марківська

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності
ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права»

Н. М. Сірук

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності
ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права»

АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА ФОТОГРАФІЧНІ ТВОРИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто актуальні проблеми, пов'язані із захистом авторських прав на фотографічні твори у мережі Інтернет. Розглянуто зміст правових норм щодо регулювання суспільних відносин у процесі створення та використання фотографічних творів, зокрема у цифровому середовищі. Проаналізовано питання про творчу роботу та інтелектуальну працю авторів творів у такій сфері, як фото, яке сьогодні є актуальним, що призводить до перегляду раніше відомих підходів до розуміння творчості, творчої праці та інтелектуальної діяльності. У сучасних умовах формування глобального Інтернет-простору можливість використання твору перестала залежати від особистості його автора, що потребує врегулювання сфери авторського права на відтворення праць. Правовий статус автора фотографічного твору визначається сукупністю особистих немайнових та майнових прав. Сучасний поступ інформаційного суспільства здійснює на галузь авторських прав як позитивний, так і негативний вплив. Останніми роками більшість правопорушень відбувається саме в мережі Інтернет, оскільки відбувається низка порушення прав насамперед через завантаження об'єктів авторського права без виплати відповідної винагороди тощо. Серед різноманіття порушень авторських прав відзначаються випадки транснаціонального характеру, боротьба з якими актуальна для будь-якої країни. Особливості захисту авторських прав у мережі Інтернет все ще недостатньо досліджені, що свідчить про актуальність обраної проблематики. Особлива увага приділяється засобам запобігання правопорушенням у сфері авторських прав на фотографічні твори. За підсумками проведеного дослідження зроблено висновки щодо необхідності введення спеціального законодавчого регулювання авторських прав на фотографічні твори в мережі Інтернет, що дозволить передусім захистити права користувачів щодо розпорядження ними своєю інтелектуальною власністю. Враховуючи бурхливий розвиток сучасних технологій, на законодавчому рівні необхідно розробити і, відповідно, прийняти окремий закон про захист авторських прав на фотографічні твори в Інтернеті, в якому слід визначити особливості регулювання та забезпечення авторських прав у цифровому світі; особливості доведення порушення прав у «віртуальній мережі» та впровадження нових адаптованих механізмів забезпечення прав інтелектуальної власності в Інтернет-мережі.

Ключові слова: фотографія, авторське право, Інтернет, використання твору, цифровий простір, захист прав, порушення прав автора.

Постановка проблеми. Виникнення новітніх засобів обміну відомостями (через вебсайти, Інтернет-майданчики, соціальні мережі і так далі) зумовили появу можливостей як ефективної взаємодії між користувачами, так і потенційних загроз для правовласників. Сьогодні високими темпами продовжує зростати кількість правопорушень щодо авторських прав на фотографічні документи в Інтернет-просторі, тому актуальною постає необхідність вивчення сутності цієї проблеми та способів попередження порушень авторських прав. Сьогодні вітчизняне та міжнародне правове регулювання потребує значних доповнень стосовно захисту прав на фотографії саме в Інтернет-мережі. Остання не має чітких меж матеріального чи територіального характеру, тому транснаціональна особливість у сфері обміну даними значною мірою збільшує потенційну загрозу порушення авторських прав. Актуальність даної тематики зумовлена й відсутністю узагальнюючих досліджень з низки питань організаційно-правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності на фотографії в Інтернет-просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням питання охорони авторських прав в онлайн-просторі займалися Ю. Атаманова [1], К. Зеров [11; 28], О. Улітіна [24] тощо. Специфіку захисту від правопорушень в Інтернеті охарактеризували Н. Новицька [16], О. Пастухов [18], О. Рассомахіна [19], К. Спасова [20–21] та інші науковці. Фотографічні документи як об'єкт захисту авторським правом вивчали Ю. Канарик [12], О. Кулініч [13], Г. Муляр [14] та низка інших вчених. Проте узагальнене дослідження охорони авторського права на фотографічні зображення в мережі Інтернет (а саме – організаційно-правовий аспект) відсутнє.

Мета статті – аналіз організаційно-правових особливостей охорони авторським правом фотографічних творів у мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Фотографічні твори згідно українського законодавства є об'єктами інтелектуальної власності, виконані у результаті творчої діяльності автора. Водночас як у вітчизняному, так і міжнародному правовому полі не існує визначення сутності терміну «фотографічний твір», що створює труднощі для теоретиків та практиків у напрямку захисту прав авторів на цей об'єкт інтелектуальної власності. Охорона фотографій може здійснюватися за умови їх оригінальності та неповторності, а також незалежно від низки інших аспектів (оприлюднення, завершеності, тематики тощо).

Оригінальність таких творів може знайти вияв у постановці кадру, композиції, способі фіксації та інших ознаках. [12, с. 59].

Хоча на сучасному етапі тривають дискусії стосовно змістовного наповнення даного поняття, проте у нормативно-правових актах використовується саме термін «фотографічний твір», а не будь-який інший. Це означає, що під охорону підпадають не усі фотодокументи, а виключно ті, які можуть вважатися мистецьким витвором. Останнє й можливо через творчий підхід у створенні фотографій – об'єктів авторського права. Так, О. Улітіна вважає, що творчими зусиллями можна вважати активність творця/автора, завдяки якій можлива реалізація своїх задумів для витворення об'єкту, який і отримує подальшу правову охорону [24, с. 64].

На міжнародному рівні нормативне регулювання авторського права здійснюється Бернською конвенцією про охорону літературних та художніх творів [2], Угодою ТРІПС [23], Договором Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право [4] (приєднання до останнього Україною відбулося у 2001 р.) [11, с. 15]. Національну нормативно-правову базу в інформаційній галузі складають Закони України «Про інформацію» [8], «Про телебачення та радіомовлення» [9], «Про телекомунікації» [10], «Про захист інформації в телекомунікаційних системах» [7] тощо. Фундаментальними нормативно-правовими документами у галузі охорони прав інтелектуальної власності стали Закон України «Про авторське право та суміжна права» (1993) [5], Цивільний кодекс України [27], а також Господарський кодекс, Кодекси України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України. Значною мірою покращено організаційно-правовий механізм охорони об'єктів інтелектуальної власності в онлайн-просторі із набуттям чинності Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» (2017) [6; 11, с. 9].

Українське законодавство чітко розмежовує власне авторське (чинне безстроково) та право власності на об'єкти, у яких матеріально втілені творчі задуми у формі твору (чинні упродовж життя творця та 70 років після його смерті). Водночас такий розподіл на вищому державному рівні практично не чинить перешкод порушенню авторських прав на фотографічні твори в мережі Інтернет [22, с. 176]. Світова та українська практика свідчить, що авторське право на фотографічні документи не є настільки дискусивним, як, наприклад, проблема охорони цих

прав, й чи не найбільше – в мережі Інтернет [20, с. 101]. Неоднозначно фахівці оцінюють і можливість захисту немайнових прав на фотографії у віртуальному просторі [18, с. 9].

У чинному українському законодавстві визначено форми використання праць через їх оприлюднення, відтворення різними способами, трансформацію, як складовою частиною інших творів, купівлю-продаж та інші заходи [12, с. 60]. Згідно Договору про авторське право Всесвітньої організації охорони інтелектуальної власності, як спосіб, можливе відтворення документу й із застосуванням цифрових технологій. Згідно даного документу власне процес оцифрування прирівнюється до поняття відтворення твору [4; 21, с. 128]. Упродовж вищезазначених термінів охорони авторських прав їх власник має можливість вирішувати, яким чином надавати у користування об'єкт інтелектуальної власності (через укладання договорів, видачу ліцензій тощо) [15].

В Україні не існує чітко визначених правових норм щодо обміну інформацією у віртуальному світі. Попри тривале постійне використання низки термінів в побуті та в офіційній документації, на сучасному етапі відсутнє єдине чітке трактування понять «вебсайт», «соціальні мережі» та інших подібних. [1, с. 166]. Проте користування віртуальним середовищем та соціальними мережами, обмін та використання різноманітних документів та відомостей в мережі Інтернет не можуть здійснюватися в правовому вакуумі [20, с. 39]. Судові прецеденти вказують й на відсутність чіткого визначення законом сутності та критеріїв оригінальності праці. При умові вирішення цієї проблеми це дасть змогу у майбутньому виокремлювати неповторні фотографічні праці від фотодокументів побутового чи іншого характеру, які будуть охоронятися відповідно авторським або нормативними актами інших галузей права [12, с. 60].

В національному та міжнародному правовому полі творчість віртуальна підпадає під охорону авторським правом нарівні з творчістю на традиційних носіях та в усталених формах. Особливості розміщених в Інтернет-просторі фотографічних праць як об'єктів авторського права полягають саме у формі їх зберігання та передачі – цифровій. Проте унікальний характер таких документів тісно пов'язаний з труднощами їх охорони у віртуальній мережі [18, с. 8]. Фахівці вважають, що в українському правовому полі не існує чітких норм стосовно авторського права на фотографії в Інтернет-мережі [26, с. 160].

Водночас саме положення авторського права здатні чи не найефективніше здійснювати охорону результатів інтелектуальної творчості людини в Інтернеті від правопорушень. Так, останніми (згідно чинних вітчизняних нормативних документів) визнаються: порушення майнових та немайнових прав; піратство; плагіат; фальсифікація, підробка відомостей стосовно управління правами; трансформація твору без згоди на те правовласника тощо. Усе ж використання лише правових важелів для охорони авторських прав є недостатнім [18, с. 8].

В Україні на державному рівні відсутні чіткі критерії правопорушень авторського права на фотодокументи в Інтернеті, а також способи їх доведення й відповідно – важелі та механізми захисту прав інтелектуальної власності у віртуальній мережі. Простота та доступність цифрових технологій в сучасних умовах водночас ускладнила процес фіксації правопорушень в Інтернет-просторі тощо [16, с. 32].

Загалом сьгодні фахівцями умовно визначено дві проблеми у боротьбі з порушеннями авторського права в мережі Інтернет: ідентифікації зловмисника та фіксації самого правопорушення [20, с. 122]. До несанкціонованого користування інтелектуальною власністю в Інтернеті можуть бути причетні кілька сторін: власники та адміністратори вебсайтів, провайдери та споживачі послуг Інтернет тощо. Тому виявлення справжнього порушника становить сьгодні значну проблему, що сприяє незаконному користуванню шахраями фотографічними творами у віртуальному світі [1, с. 178; 12, с. 60]. Ряд теоретиків та практиків вважають, що вирішення низки проблем захисту авторського права можливий лише завдяки спільним зусиллям держав, міжнародних інституцій, громадськості, споживачів та інших зацікавлених організацій [18, с. 8].

Ще одним важливим аспектом авторського права є користування фотодокументами у віртуальній мережі. В українському законодавстві, на відміну від правовласників та пересічних користувачів, не вживається термін «розміщення творів». Закон України «Про авторське право та суміжні права» закріплює спосіб користування творами іншими зацікавленими суб'єктами, зокрема шляхом опублікування з дозволу правовласника чи автора [1, с. 175; 5]. Такі дозволи можуть набувати різноманітних форм, насамперед ліцензійних угод між правовласниками та користувачами прав. Проте ліцензійні договори усе рідше укладаються в мережі Інтернет,

що порушує права авторів, правовласників та користувачів [18, с. 9].

З іншого боку, законодавством передбачено можливість вільного використання фотографій в Інтернеті без дозволу на те правовласника, що не буде вважатися порушенням прав інтелектуальної власності. Слід відзначити існування закордонного аналогу цього принципу – так званого «fair use» (США) або «fair dealing» (Великобританія). Згідно ст. 21 Закону України «Про авторське право...» використання праць без дозволу правовласників можливо обов'язково із зазначенням авторства із науковою, навчальною, інформаційною метою, для опублікування у новинах, створення на основі оригінальних праць карикатур тощо [5; 15].

Охорона авторських прав починається з моменту створення об'єкту і не обов'язково повинна проходити реєстрацію уповноваженими державними органами. Загалом існує два шляхи захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності: юрисдикційний (конкретно регламентований законодавством, здійснюється державними уповноваженими інституціями передбачає відповідальність за правопорушення) та неюрисдикційний (передбачає низку можливих способів не лише правового характеру, а й маркетингового, технічного тощо, звернення до несудових інституцій тощо) [20, с. 107]. У чинному законодавстві зазначено, що вибір способу захисту порушених прав залежить від суб'єкта з можливістю використання різних способів у їх сукупності [25, с. 280].

Дискусійним сьогодні є питання визначення юрисдикції судової інституції, до якої слід звернутися правовласнику для вирішення суперечки. Особливо ця проблема загострилася у зв'язку із транснаціональним характером та всеохопністю мережі Інтернет, що вплинуло на зберігання відомостей на серверах, які в свою чергу локалізуються на території різних країн [1, с. 179]. Водночас єдиної юридичних правил чи практики захисту авторських прав в Інтернет-мережі на міжнародному рівні немає. Проте, як правило, застосовується принцип «lex loci protectionis» (право обирати місце захисту порушених прав). На практиці це означає, що лише залежно від того, до установи якої країни звернеться позивач, то й на основі законодавства такої держави і здійснюватиметься правосуддя. Дану проблему ускладнюють вищезазначені особливості Інтернет-простору (що у підсумку ускладнює локалізацію правопорушення) та відсутність усталеної практики у цій сфері у

міжнародному та вітчизняному правовому полі [15]. Досліджуючи практичну площину судового вирішення таких суперечок, фахівці зазначають про труднощі у використанні судовими інстанціями окремих законодавчих положень через недосконалість останніх, що зумовлює неоднозначність їх тлумачення тощо [12, с. 60].

Українським законодавством передбачено такі заходи, які може здійснити суб'єкт, стосовно об'єкту якого було вчинено правопорушення: звернення до суду із метою відновлення прав чи інших заходів, відшкодування завданої шкоди, втраченого прибутку тощо [5]. Нещодавні поправки у Законі України «Про авторські та суміжні права» у вигляді статей 52-1 та 52-2 частково унормували неюрисдикційні засоби захисту авторських прав саме у віртуальному просторі, а також передбачають відповідальність за порушення цих прав постачальників хостинг-послуг [28, с. 18].

З 2012 р. в Україні започаткована практика відповідальності Інтернет-провайдерів. Кілька гучних прецедентів (як ситуація з вебсайтом ex.ua) все ж загалом значною мірою ситуацію в цій сфері не покращили на законодавчому рівні та у практичній сфері. Загалом можна констатувати, що сфера відповідальності Інтернет-провайдерів повинна визначатися не стільки накладанням санкцій за правопорушення, скільки створенню ефективного правового механізму поновлення порушених прав в Інтернет-мережі. В Україні на законодавчому рівні неодноразово робилися спроби вдосконалення правових рамок неюрисдикційного захисту авторських прав. У цьому контексті перевага неправових інструментів у порівнянні із судовим процесом полягає у технічних можливостях провайдерів у напрямку попередження порушення авторських прав в Інтернеті [1, с. 181].

Загалом порушення авторських прав українським законодавством передбачає адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність. Так, цивільно-правова відповідальність може накладатися господарськими судами за умови, що сторони суперечки є суб'єктами господарювання (відповідно уповноважені інституції керуватимуться нормами Господарського процесуального кодексу України). Інші види відповідальності – адміністративна та кримінальна – регулюватимуться відповідно Кодексами України про адміністративні правопорушення та Кримінальним [12, с. 61].

Сьогодні все більшої популярності набуває так званий самозахист авторських прав [1, с.

168]. Це пов'язано не з відсутністю способів захисту власних прав та інтересів, а насамперед зі зручністю та ефективністю їх охорони від правопорушень. Іншими словами, прав власник має змогу обрати міру та спосіб захисту об'єкта інтелектуальної власності [11, с. 127].

Технічні та маркетингові способи захисту прав частково відносять й до сукупності методів самозахисту прав, які дають суб'єктам низку ефективних інструментів, зокрема: здійснювати контроль над скачуванням, копіюванням, відтворенням твору тощо [18, с. 10]. Серед складових технічних засобів охорони авторських прав Всесвітня організація інтелектуальної власності визначає такі: криптографічні засоби шифрування, різноманітні програми захисту від копіювань, паролі, цифрові філіграні (або водяні знаки), електронні конверти, вебдепозитарії тощо. Спеціалісти у даній сфері вважають, що надалі можлива поява нових та вдосконалення відомих способів захисту інтелектуальних прав. Попри позитивні характеристики кожного із перелічених вище способів сьогодні відсутнє їх законодавче закріплення та функціонування [19, с. 56; 29, с. 137].

Неправові інструменти є результативними у цій сфері, оскільки вирізняються ефективністю та дозволяють уникати судового вирішення суперечок. Низка популярних у всьому світі Інтернет-спільнот сьогодні започатковані американськими інституціями, а тому прав власники з різних країн часто керуються у своїй діяльності нормативними положеннями США та відповідно дозволені й існуючими у цій країні механізмами боротьби з правопорушеннями у віртуальній мережі. Так, такий інструмент як «takedown notice» (або вимога блокування контенту) уведений Законом про авторське цифрове право у США, сутність якого полягає у можливості інформувати про порушення авторських прав в Інтернеті. Такі дані отримуються посередниками в Інтернеті, якими традиційно є віртуальні об'єднання, спільноти тощо, користувачі яких здійснюють обмін інформацією. Наступним кроком після отримання адміністрацією онлайн-спільноти може стати блокування контенту, використання чи поширення якого є несанкціоноване прав власником. Недосконалість даного інструменту полягає насамперед у тому, що під блокування чи видалення може підпадати й той контент, який насправді не порушує чийсь авторські права [15].

Загалом можна констатувати, що законодавство України потребує доповнень та поправок,

враховуючи сучасні реалії. Адже саме фотографічні документи є одними з найбільш поширених в мережі Інтернет. Водночас на вищому законодавчому рівні користування цим об'єктом авторських прав залишається не достатньо визначеним. Чинна нормативна база України потребує уведення нормативного документу, який визначав би принципи правовідносин в Інтернет-мережі, й особливо – у соціальних мережах [20, с. 41]. Сьогодні слід окреслити правові межі існування вебсайтів у Цивільному кодексі та Законі України «Про авторське право та суміжні права», а також юридичний захист авторських прав як Інтернет-майданчиків, так і їх дописувачів [1, с. 169]. Відсутнє у чинному законодавстві України унормування особливостей охорони прав фізичної особи на своє фотографічне зображення, використання фотографій фізичних осіб з метою отримання прибутку, після смерті людини і так далі [13, с. 351]. Актуальним є встановлення в українському правовому полі єдиного понятійного апарату у сфері захисту фотографій як об'єктів інтелектуальної власності, а саме сутності фотографічних творів та цифрових фотографічних документів, критеріїв оригінальності фотографій тощо, виокремити різновиди фотографічних документів та визначити терміни їх правової охорони. Слід увести до законодавчих документів положення стосовно надання доказів порушення авторських прав на фото в Інтернет-мережі, що унеможливить довільне трактування сутності цього явища українськими суддями на власний розсуд [1, с. 168]. Систематизації та конкретизації потребують засоби боротьби з правопорушеннями у віртуальній мережі, а також вироблення рекомендацій для протидії правопорушенням. При вдосконаленні українського законодавчого фундаменту слід враховувати міжнародний досвід та вітчизняну практику в галузі охорони авторських прав на фотографічні твори в мережі Інтернет.

Висновки. Отож, у вітчизняному законодавстві фотографічні праці визначено як об'єкти авторських прав, які є продуктом творчої роботи автора. Останній аспект є ключовою вимогою для отримання захисту даного об'єкта авторського права. Щоправда, українське та зарубіжне законодавство не містить тлумачення терміну «фотографічний твір», що значною мірою утруднює застосування практиками у цій галузі даної термінології. Стрімкий поступ інформаційно-комунікаційних технологій, а також широке застосування мережі Інтернет

в усіх сферах суспільного життя зумовлюють зростання потенційних ризиків у сфері порушення авторських прав на фотозображення. Фактично сьогодні у законодавстві України не існує положень з питань регулювання і захисту фотографічних творів як об'єктів авторського права в Інтернет-просторі. На міжнародному рівні дане питання регулюється найперш Бернською конвенцією про охорону літературних та художніх праць, Угодою ТРІПС, Договором Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право. Фундаментальними нормативно-правовими актами у цій сфері стали Закони України «Про авторське право та суміжні права» (1993), Цивільний та Господарський кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, а також частково Законами України «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію», «Про телекомунікації» та інші акти. Згідно норм міжнародного та українського законодавства віртуальна творчість за умови її оригінальності підлягає охороні авторським правом на такому ж рівні з іншими об'єктами інтелектуальної власності, які зафіксовані на традиційних носіях. Цифрова форма фіксації фотографічної творчості зумовлює її унікальність та водночас перешкоди охорони авторським правом. У вітчизняному правовому полі не сформовано чітких критеріїв стосовно порушених прав у віртуальному просторі, й тому відповідно не існує адаптованих механізмів охорони авторських прав.

На сучасному етапі існує юрисдикційний (регламентований нормативними положеннями України та залучається лише в судовому порядку) та/або неюрисдикційних варіанти захисту порушених прав автора. Неюрисдикційні методи включають широке коло засобів для охорони авторського права на фотографічні твори в Інтернеті (технічні, маркетингові тощо) й вирізняються зручністю та економістю у використанні. Водночас наявні засоби охорони об'єктів інтелектуальної власності не гарантують абсолютний захист фотодокументів у мережі. Тому фахівці рекомендують використовувати усіх можливі способів охорони авторських прав у цифровому середовищі комплексно.

Список використаної літератури:

1. Атаманова Ю. Є. Охорона авторських та суміжних прав від порушень у мережі Інтернет: реалії та тенденції в Україні. *Правове регулювання відносин у мережі Інтернет* : кол. моногра-

фія / за ред. С. В. Глібко, К. В. Єфремова. Харків, 2016. С. 166–193.

2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 1971 р. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
3. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text
4. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
6. Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» від 23.03.2017 № 1977-VIII. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-19#Text>
7. Закон України «Про захист інформації в телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
9. Закон України «Про телебачення та радіомовлення» від 21.12.1993 № 3759-XII. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
10. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
11. Зеров К. О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі Інтернет : монографія. К.: Інтерсервіс, 2018. 220 с.
12. Канарик Ю. С., Скляр Я. В. Захист авторських прав на фотографічні твори: вітчизняний та світовий досвід. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 3. С. 59-62.
13. Кулініч О. О. Авторське право на фотографічні твори та право фізичної особи на власне зображення: визначення напрямків наукового дослідження. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Т. 12. С. 349-359.
14. Муляр Г. В., Ховпун О. С. Авторські права на твори мистецтва в інформаційно-мережевому

- просторі сучасності. *Вісник НАКККіМ*. 2019. № 1. С. 173-176.
15. Наливайко К. Вартові мережі: як працює авторське право в Інтернеті? *Куншт*. 2021. 23 лютого. URL: <https://kunsht.com.ua/vartovimerezhi-yak-pracyuye-avtorske-pravo-v-interneti/>
  16. Новицька Н. Б., Новицький А. М. Сучасний стан захисту авторського права від плагіату в мережі Інтернет. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. Вип. 1. С. 29-35.
  17. Омельченко Г. В., Вітковська Ю. В. Проблема охорони фотографічних творів нормами авторського права. *Юридичний вісник*. 2012. № 4 (25). С. 80-84.
  18. Пастухов О. М. Авторське право у сфері функціонування всесвітньої інформаційної мережі Інтернет: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. К., 2002. 14 с.
  19. Рассомахіна О. Характеристика технічних засобів захисту об'єктів авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет. *Юридична Україна*. 2012. № 12. С. 56-61.
  20. Спасова К. І. Відшкодування моральної шкоди при порушенні немайнових прав у соціальних мережах: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2021. 241 с.
  21. Спасова К. І. Порушення немайнових прав інтелектуальної власності в соціальних мережах. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3 (28). Т. 1. С. 126-130.
  22. Тарасенко А. О. Захист права власності на фотографічні твори в мережі Інтернет. *Реформування правової системи в контексті євро інтеграційних процесів: Мат. III Міжн. наук.-пр. конф.* (Суми, 23-24 травня 2019 р.): у 2 ч. Ч. 1. Суми: СумДУ, 2019. С. 175-178.
  23. Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 року. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text
  24. Улітіна О. Строк дії авторського права на фотографічні твори: проблемні питання. *Національний юридический журнал: теорія и практика*. 2015. № 3. Ч. 1. С. 63-67.
  25. Ульянова Г. О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2015. 437 с.
  26. Харитонова О. І., Ульянова Г. О. та ін. Проблемні питання визначення правової природи і структури правовідносин інтелектуальної власності, що виникають у мережі Інтернет. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. Т. 17. С. 159-200.
  27. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
  28. Штефан А., Зеров К. Припинення порушень авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет: огляд законодавчих новел. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2017. № 3. С. 18-26.
  29. Шульц Т. Є. Способи захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет. *Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності: мат. наук.-прак. конф.* (26 квітня 2019 р., м. Київ). К: Політехніка, 2019. С. 135-139.

Melnychuk O. V., Markivska L. L., Siruk N. M. Copyright law on the photographic works on the Internet: legal framework of protection in Ukraine

The article contains the actual problems of copyright protection for photographic works on the Internet. In this article an authors analyzed the content of legal norms of regulation of social relations in the process of creation and using of the photographic works, also in the sphere of digital environment. The article deals with the creative work and intellectual activity of the authors of works in such field as photography, which is so relevant that it leads to the revision of the existing approaches to the understanding of creativity, creative work and intellectual activity. In today's conditions of the formation of a global Internet space, the possibility of using artwork ceases to depend on the personality of his author, which requires the regulation of copyright for reproduction. The legal status of the author of a photographic work is determined by the aggregate of personal non-property and property rights. The modern stage of the development of the information society makes for the sphere of copyright a dual influence both positive and negative. The most violations on the Internet in recent years have become acute, because there is a violation of rights, that is, downloading objects copyright without payment of the appropriate remuneration etc. Among the diversity of copyright violations there are offenses of a transnational character, the struggle with which is relevant for any country. The peculiarities of copyright protection in the Internet network are still poorly researched, which indicates the relevance of the chosen subject. Particular attention is given to the prevention offense related to author's rights of photographic works. Based on the results of the study, it was concluded that it is necessary to introduce a special legislative regulation of copyright in photographic works in the Internet, which will first of all protect the rights of users to dispose of their intellectual property. Taking into

account the development of modern technologies, at the legislative level it is necessary to develop and, accordingly, to adopt, a separate law on the protection of copyright in photographic works in the Internet, in which to define the peculiarities of the regulation and enforcement of copyright rights on the Internet; the peculiarities of proving violation of rights in the «virtual network» and introducing the new adapted mechanisms for the enforcement of intellectual property rights in the Internet.

Key words: *photography, copyright, Internet, use of the work, digital space, protection of rights, violation of the rights of the author.*